

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	665
Land:	Irak
Kilde:	Landinfo
Titel:	Irak Myndighetsbeskyttelse i de omstridte områderne
Udgivet:	3. marts 2014
Optaget på baggrundsmaterialet:	10. juni 2014

Temanotat

Irak: Myndighetsbeskyttelse i de omstridte områdene

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet, Utlendingsnemnda og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos rapporter og temanotater er basert på opplysninger fra åpne og anonyme kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder.

Opplysningene som blir lagt fram i rapportene og temanotatene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos rapporter og temanotater er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som er omtalt.

© Landinfo 2014

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om Landinfos rapporter kan rettes til:

Landinfo
Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Storgata 33 A

Postboks 8108 Dep

N-0032 Oslo

Tel: 23 30 94 70

Fax: 23 30 90 00

E-post: landinfo@landinfo.no

www.landinfo.no

SUMMARY

Corruption is widespread and government institutions are subject to a political tug of war over influence. Partly due to these two factors the police and the judiciary are not delivering satisfactory protection of the citizens in the Disputed Areas.

Law enforcement and justice is weakened by an inclination of police and judiciary to accept economic bribery and to be subject to political pressure. Corruption is pervasive on all levels of authority. The execution of state authority is particularly confusing in this part of the country, as a consequence of dual lines of authority that stem from the competition for political control between the Government of Iraq and the Kurdish Regional Government (KRG). The citizens show low confidence in their authorities, and both law enforcement and justice in the Disputed Areas show some obvious deficiencies.

SAMMENDRAG

Korrupsjon er svært utbredt og statlige institusjoner er gjenstand for politisk tautrekking om innflytelse. Disse to forholdene bidrar til å svekke politiets og rettsvesenets beskyttelse av borgerne i de omstridte områdene.

Myndighetsbeskyttelse og rettsikkerhet svekkes av at politi og rettsvesen er mottakelig for økonomisk og politisk påvirkning. Korrupsjon er utbredt på alle nivåer i etatene. Utøvelsen av offentlig myndighet blir dessuten særlig forvirrende i denne delen av landet som følge av konkurransen mellom sentralregjeringen og de kurdiske selvstyremyndighetene (KRG) om den politiske kontrollen. Befolkningen i de omstridte områdene har generelt liten tillit til sine myndigheter, og både myndighetsbeskyttelse og rettsikkerhet fremstår med åpenbare mangler.

INNHold

1. Innledning	5
2. Politisk tautrekking om innflytelse	5
2.1 Offentlig myndighetsutøvelse i de omstridte områdene	5
2.2 Politi og rettsvesen	6
2.3 Konfliktfylt myndighetsutøvelse	7
2.4 Dragkamp mellom hæren og politiet	7
2.5 Ansvarsforhold i politiet	8
2.6 Rekruttering til politiet	8
2.7 Politiets lojalitet	9
3. Korrupsjon i politi og rettsvesen	10
3.1 Korrupsjon og klientellisme i politiet	10
3.2 Korrupsjon i rettsvesenet	10
3.3 Politiets og rettsvesenets oppfølging av straffbare forhold	11
3.3.1 Anmeldelser – den formelle prosessen	11
3.3.2 Registrering av innlevert anmeldelse og etterforskning av straffbare handlinger	11
3.3.3 Korrupsjon i forbindelse med anmeldelser	13
3.3.4 Falske dokumenter og anmeldelser	13
4. Oppsummering	14
5. Referanser	15

1. INNLEDNING

Dette temanotatet omhandler myndighetsbeskyttelse i de områdene av Nord-Irak som kom under kurdisk *de facto* kontroll i 2003, heretter omtalt som de omstridte områdene. Områdene omfatter provinsene Diyala, Kirkuk (kalt Tameem på arabisk,) Ninewa og Salaheddin. Disse provinsene er delt inn i underdistrikter. Det er kun de underdistriktene hvor det hersker uenighet mellom føderale og regionale myndigheter om myndighetsutøvelsen, som er tatt med i dette notatet (se avsnitt 2).

Notatets hovedfokus er politiets og rettsvesenets evne og vilje til å gi beskyttelse til befolkningen i de omstridte områdene. Også det kurdiske sikkerhetspolitiet *Asaysih* og de kurdiske etterretningstjenestene *Parastin* og *Zaniyari* er aktive i disse områdene. De kurdiske sikkerhetsorganene har blitt kritisert for klare menneskerettighetsbrudd. For eksempel rapporterte Human Rights Watch i 2007 at kurdiske styrker i Ninewa provins truet, arresterte og anholdt vilkårlige personer tilhørende minoriteter, så som kristne, turkmenere, shabaker og yezider. Disse sikkerhetsorganenes virksomhet er omtalt i et annet Landinfo-notat fra 2009, og vil derfor ikke bli belyst her.

Det foreliggende notatet er dels basert på åpne skriftlige kilder, og dels på muntlige. De muntlige kildene er personer som tjenestegjør i politiet og rettsvesenet i alle provinsene i de omstridte områdene. Landinfo har hatt bistand av en ekstern konsulent til å foreta telefonintervjuer med dem. Av hensyn til kildevernet er intervjuobjektene anonymisert og kun oppført med stillingsbetegnelse, arbeidssted og dato for intervjuet.

Notatet gir først en innføring i de særegne styringsforholdene på myndighetssiden i de omstridte områdene. Deretter behandles formelle og uformelle sider ved politiets og rettsvesenets arbeidsmåter overfor publikum, med vekt på den betydningen korrupsjon, etnisk tilhørighet og nepotisme kan ha for de tjenestene som ytes. Også den irakiske hæren påvirker politiets virksomhet og er derfor viet noe plass i dette notatet.

Notatet konkluderer med at korrupsjon er svært utbredt, og at statlige institusjoner er gjenstand for politisk tautrekking om innflytelse. Disse to forholdene bidrar til å svekke politiets og rettsvesenets beskyttelse av borgerne i de omstridte områdene.

2. POLITISK TAUTREKKING OM INNFLYTELSE

2.1 OFFENTLIG MYNDIGHETSUTØVELSE I DE OMSTRIDTE OMRÅDENE

Irak er inndelt i 18 provinser (*Muhafaza*), som igjen er inndelt i distrikter (*Nahya*) og underdistrikter (*Qada*). De omstridte områdene omfatter deler av provinsene Diyala, Kirkuk, Ninewa, og Salaheddin. I disse distriktene bor det omtrent like mange kurdere som arabere, i tillegg finnes også turkmenere og andre minoriteter. Kurderne og araberne er de største gruppene. Nøyaktig hvor store andeler det er snakk om, er ikke klarlagt i noen pålitelig folketelling på over 50 år. Det tidligere Ba'th-regimet flyttet på administrative grenser i området med sikte på å øke den arabiske befolkningsandelen i hovedsakelig kurdiske provinser (Anderson 2012, s. 1).

Med samme siktemål sørget regimet dessuten for å overføre arabere fra sør-Irak til disse områdene, mens kurdere ble flyttet eller presset til å flytte til de kurdiske provinsene lenger

nord. Fra 2003 har kurdiske regionale myndigheter (KRG) stimulert til kurdisk tilbakeflytting til de samme områdene, særlig i og rundt Kirkuk, som kurdere under det forrige regimet ble fordrevet fra (HRW 2004, s. 46). Verken KRG eller sentralregjeringen har derfor i dag noe pålitelig belegg for å hevde at de representerer en flertallsgruppe (se Metz 1988).

I forbindelse med invasjonen av Irak i 2003 ble den faktiske kontrollen over disse områdene overtatt av kurdiske selvstyremyndigheter. Områdene ble imidlertid ikke formelt integrert i KRI.

Siden da har KRG gjort krav på hele Kirkuk provins, de fem distriktene Akre, Hamdaniya, Sheikan, Sinjar og Tilkaef i Ninewa, underdistriktene Bashiqa, Kelek, Tal Afar og Zummar i Ninewa, samt distriktene Khanaqin og Mandali i Diyala provins (Anderson 2012, s. 22). Likeledes er Tuz distrikt i Salaheddin provins omstridt (HRW 2004, s. 28). Dessuten gjør kurderne krav på distriktet Makhmour, som de tok kontroll over i 2003 (HRW 2004, s. 44).

Den irakiske sentralregjeringen gjør tilsvarende krav på områdene. På forvaltningsplan har dette ført til en uavklart maktfordeling som kompliserer myndighetsutøvelsen både politisk, budsjettmessig og praktisk (se Knights 2010, s. 20).

Politisk blir områdene i dag de fleste steder styrt gjennom en dobbel myndighetslinje, der de institusjonelt er koblet både til sentralregjeringen i Bagdad og til KRG i Erbil (Knights 2010, s. 20). Budsjettmessig havner de dermed mellom to stoler, en situasjon som enten kan føre til at ingen myndighet er særlig villige til å satse offentlige midler lokalt, eller til at KRG går inn og fyller på med egne midler, bl.a. til offentlige stillinger, selv om dette ikke er blitt behandlet eller godkjent i Bagdad. For eksempel har KRG dekket lønnsmidlene til polititjenestemenn i Kirkuk hvis stillingshjemler ikke var blitt gitt av myndighetene i Bagdad (Knights 2010, s. 20, 24).

På det praktiske plan må livet gå videre til tross for politikkens viderverdigheter. Der blir oppgaver løst lokalt på daglig basis uten å vente på beslutninger fra myndigheter høyere opp i systemet (Knights 2010, s. ix).

Blant befolkningen i områdene er kurdiske myndigheters nærvær ofte en kilde til konflikt mellom kurdere, arabere og minoriteter. For svært mange ikke-kurdere oppleves det som fremstår som kurdernes gradvise overtakelse av bl.a. Kirkuk, som en provokasjon (ICG 2006).

Den uavklarte maktfordelingen mellom sentralregjeringen og KRG påvirker også sikkerheten, som fra 2003 av har vært generelt dårlig. Områdene har blitt et operasjonsområde for jihadistgrupper som Islamic State of Iraq and the Levant (ISIL), Ansar al-Islam, og andre mindre, væpnede grupper (Adnan 2014).

2.2 POLITI OG RETTSVESEN

Politiet, hvis offisielle navn er Iraqi Police (IP), omfatter alle faste politistyrker i provinsene. IP har ansvar for politistasjonene, patruljerende ordenspoliti, trafikkpoliti og spesialenheter innenfor disse. Det opererer ikke i KRI, som etter grunnloven har sitt eget politi. I de omstridte områdene er det imidlertid IP som har politimyndigheten (Chapman 2009, s. 3).

Rettsvesenet er underlagt en egen domstolsadministrasjon, kalt Higher Judicial Council. Dette er et frittstående organ, en ordning som skal ivareta domstolenes uavhengighet av statlige myndigheter. KRI har en tilsvarende ordning, og de kurdiske domstolene har full jurisdiksjon i KRI. I de omstridte områdene eksisterer i noen grad parallelle irakiske og kurdiske domstoler.

I Kirkuk finnes det for eksempel en appelldomstol (*Court of Cassation*) underlagt den kurdiske domstolsadministrasjonen (Landinfo 2010). I et intervju med Landinfo i 2009 forklarte lederen for den kurdiske domstolsadministrasjonen, Ahmad Abdullah Zuber, at denne domstolen i Kirkuk tok saker fra de stedene i de omstridte områdene der KRG hadde de facto kontroll. Zuber kunne ikke fastslå nøyaktig hvor grensene går for det kurdiske rettsvesenets jurisdiksjon i de omstridte områdene, nettopp fordi KRG og sentralregjeringen er uenige om hvem som har myndigheten i disse områdene. I praksis forstår Landinfo det slik at kurdiske domstoler tar saker på stedene kurdiske selvstyremyndigheter administrerer eller er den dominerende myndighet.

2.3 KONFLIKTFYLT MYNDIGHETSUTØVELSE

Etter grunnloven (2005) og provinsloven (2008) skal sentralregjeringen og provinsenes myndigheter dele på utøvelsen av myndighet over de fleste forvaltningsområder.¹ I tilfelle av uenighet har provinsloven forrang over føderal lov, ved at den gir provinsene vidtgående adgang til å fatte vedtak så sant de ikke bryter med grunnlovens bestemmelser eller griper inn i sentralmyndighetenes eksklusive domene.

I de omstridte områdene har denne grenseoppgangen vist seg å skape konflikt, særlig over allokeringen av budsjettmidler. Her ser sentralmyndighetene ut til å ha fått den sterkeste posisjonen, (se Knights 2010, s. 21). For politiet i de omstridte områdene sin del har det resultert i at Innenriksministeriet i Bagdad er overordnet myndighet. Samtidig har provinsledelsen en mulighet etter provinsloven til å tilsette og avskjedige lederne for provinsens avdelinger av statlige direktorater, samt avskjedige ledere for sikkerhetsorganene. Provinsene kan imidlertid ikke avskjedige dommere (Knights 2010, s. 22).

Dommerne er underlagt den irakiske domstolsadministrasjonen, Higher Judicial Council, som er et frittstående organ (U.S. Department of State 2008).

Resultatet for forvaltningen generelt har vært at det bl.a. har oppstått konkurrerende lojaliteter blant tjenestemennene, mistillit innad i forvaltningen og manglende satsing på offentlige oppgaver. For politiet fører det til at overordnede myndigheters ansvarsfordeling ikke er klar. Overfor både politiet og forvaltningen ellers konkurrerer KRG og sentralregjeringen om myndighetsutøvelsen (GlobalSecurity.org 2012b).

Gjennom å bruke provinsenes adgang til å tilsette ledelsen i politiet, har de regjerende kurdiske selvstyrepartiene tilsatt sine folk i ledende stillinger. I sin tur rekrutterer disse mannskapene lokalt, og fyller dermed rekkene med et stort antall kurdisk personell (Knights 2010, s. 29-30).

2.4 DRAGKAMP MELLOM HÆREN OG POLITIET

Både regjeringshæren og kurdiske *peshmerga*-styrker er utplassert i de omstridte områdene. Begge har stor betydning for borgernes sikkerhet, og begge blir påvirket av den uavklarte myndigheten mellom KRG og sentralregjeringen.

Hæren kan i henhold til provinslovens artikkel 31.10 operere i provinsene uten å være under provinsenes jurisdiksjon (LGP 2008). I takt med den politiske utviklingen har kurdiske *peshmerga*-enheter trukket seg ut av posisjoner de tidligere hadde inne i byområder i de

¹ Sentralregjeringen har eksklusiv myndighet over utenriks-, forsvars- og pengepolitikk, forvaltningen av vannressurser, og statsborgerskap.

omstridte områdene. I stedet for hærstyrker er det irakisk politi som har ansvaret for sikkerheten inne i byene. Siden dette er politi underlagt sentralregjeringen, har følgelig sentralregjeringen kontroll både med det sivile politiet i byene og med hærstyrkene i områdene rundt. På grunn av provinsenes tilsettingsfullmakter er likevel ikke myndigheten over politiet fullt avklart, og kurdiske politiledere har for eksempel konfrontert beslutninger fattet av irakiske forsvarsmyndigheter.

I 2012 opprettet sentralregjeringen en egen hærstyrke kalt *Dijla Operations Command – DOC*, og begrunnet tiltaket med behov for bedre koordinering av sikkerhetsinnsatsen i de omstridte områdene (Ibrahim 2012). Da styrken ble utplassert, førte det til voldsom protest fra kurdisk myndighetshold, ikke minst blant kurdiske politifolk på de aktuelle stedene. For eksempel erklærte politisjefen i Kirkuk at hans politikammer ville motsette seg ordre gitt av DOC (E-Kurd.net 2012). Beskrivende for situasjonen var at mens det ble protestert iherdig fra kurdisk hold, skal den arabiske befolkningen i Kirkuk ha vært positive til tiltaket (Zayer 2012).

Det har også oppstått konflikter lokalt mellom hæren og politiet. Konfliktene skal iblant ha tilspisset seg, og sterke lokale stammer med innflytelse over politiet skal ha kommet med trusler om å gå til angrep på hæren (CNN 2013).

2.5 ANSVARSFORHOLD I POLITIET

Innenriksministeriet kontrollerer politiets budsjett og er ansvarlig for tilsettinger og forflytninger av personell. Frem til 2010 hadde Innenriksministeriet egen statsråd, men da valget i 2010 ikke ga noen avklaring om hvilket parti som skulle få denne posten, ble ministeriet direkte underlagt statsminister al-Maliki. Han er for øvrig også øverste ansvarlige for hæren, sikkerhetspolitiet, etterretningen og sentralbanken.

Politiet er ansvarlig for å iverksette og håndheve lokale lover i provinsene, for å besørge ordinære polititjenester, og for å forestå rekruttering og opplæring. Politiet er ikke ansvarlig for å bekjempe alvorlige terrorismerelaterte lovbrudd. Det ansvaret er lagt til egne spesialenheter (GlobalSecurity.org 2012b).

Selv om politiet er underlagt Innenriksministeriet, er mange politibetjenter i de omstridte områdene likevel lønnet av KRG. I Kirkuk utbetaler for eksempel KRG lønningene til politiet og lærere i distriktene med størst kurdisk befolkning, som i Qara Hanjir, Schwan og Yaychi. I Kirkuk betalte KRG per 2010 lønningene til 266 politimenn (Knights 2010, s. 24). I Kirkuk provins er politisjefene i noen distrikter oppnevnt av KRG gjennom de kurdiske regjeringspartiene KDP og PUK. Disse politisjefene er kurdere. Tilsetting av politisjefer skjer gjerne etter forhandlinger de kurdiske partiene seg i mellom. Politisjefene har en visepolitisjef hver, som i disse distriktene også er kurdere og i tillegg som regel medlem av enten KDP eller PUK.

I byene er politiet underlagt en politisjef som blir tilsatt av det lokale bystyret. Selv om politisjefens rapporteringsplikt går til Innenriksministeriet, er det bystyret som tilsetter og eventuelt avskjediger ham. Iblant skal det ha hendt at kurdiske bystyrepolitikere i byer med arabisk politisjef har fremmet mistillitsforslag mot politisjefene på initiativ fra KDP og PUK (Knights 2010, s. 29).

2.6 REKRUTTERING TIL POLITIET

Rekruttering til politiet er tillagt Innenriksministeriet og blir foretatt lokalt (GlobalSecurity.org 2012a). Hensikten med å rekruttere lokalt skal være å oppnå en

sammensetning av arbeidstokken som gjenspeiler den demografiske sammensetningen på stedet. Politistyrken i Kirkuk skal følgelig være bemannet med arabere, turkmenere og andre mindre minoritetsgrupper. Ifølge Knights (2010, s. 29) skal andelen kurdiske politifolk være økende ettersom stadig flere av de nye rekruttene blir utdannet ved politiakademiet i Erbil. Der blir opplæringen gitt på kurdisk, noe som fører til at kurdere er i flertall blant elevene. Innenriksministeriet skal i utgangspunktet ha søkt å etablere en jevnere fordelt rekruttering blant de lokale, etniske gruppene. Politiakademier i det sentrale og sørlige Irak sendte i tråd med dette nyutdannede politifolk til Kirkuk, noe det skal ha blitt reagert sterkt på fra Kirkuk-politiets side. I ettertid skal kurderne i praksis har skaffet seg et forsprang i bemanningen av styrken (Knights 2010, s. 29).

Hele 40 % av Kirkuks 6300 politimenn skal ha blitt rekruttert blant kurdere så tidlig som i 2003 og 2004 (Knights 2010, s. 29). Hvorvidt denne prosenten faktisk gjenspeiler det reelle antallet kurdere i rekrutteringskretsen, er omstridt da det ikke er blitt holdt noen statistisk holdbar folketelling der siden 1957. Siden lokale klan- og stammeledere er involvert i selve rekrutteringsprosessen av politiet i sine distrikter, kan dette imidlertid sette lokale politibetjenter i en vanskelig situasjon når de må arrestere og følge opp straffeforhold som involverer personer med samme klanstilhørighet (GlobalSecurity.org 2012a).

Både KRG og sentralregjeringen konkurrerer om å støtte og tilsette sine egne kandidater i politiledelsen i de forskjellige distriktene. Innenriksministeriet skal for eksempel etter lengre tid ha klart å få skiftet ut den kurdiske politidirektøren i Kirkuk provins med en araber, selv om politidirektøren er ansvarlig overfor provinsledelsen og ikke ministeriet.

På provinsnivå har imidlertid de kurdiske politiske partiene skaffet seg et godt grep om politietaten som sådan. I Kirkuk for eksempel reetablerte kurdisk *peshmerga* politietaten i årene 2003-2005, i samme periode som sunnimuslimske arabiske politikere boikottet provinsenes styringsorganer. De kurdiske politiske partiene fylte da hver enkelt distriktpolitisjef- og visedistriktpolitisjefsstilling i Kirkuk og Dibi med kurdere. Lønn til disse ble utbetalt fra KRG. Slike tilsetninger bidrar til å svekke de arabiske og turkmenske innbyggernes tillit til politiet. Blant disse innbyggerne skal politistyrken jevnt over bli ansett for å være dominert av de kurdiske partiene (Knights 2010, s. 29).

2.7 POLITIETS LOJALITET

De formelle tjenestelinjene i det irakiske politiet er ofte uklare, med udefinerte arbeidsoppgaver, ansvarsområder og tjenestelinjer. Tjenestelinjene varierer fra provins til provins og er ofte et resultat av det aktuelle politidistriktets tidligere erfaringer (GlobalSecurity.org 2012a). Hvor lojaliteten til den enkelte politibetjent i de omstridte områdene ligger, beror på flere faktorer. Hvilken etniske bakgrunn de selv har, er viktig. Om det er sentrale eller kurdiske regionale myndigheter som utbetaler lønnen, har stor betydning. Som det fremgår av avsnitt 3.6 nedenfor, spiller det også inn om nærmeste overordnede er kurder eller arabere, likeledes den enkelte tjenstemanns politiske ståsted.

De fleste kurdere i politiet i de omstridte områdene antas å være lojale til KRI, og da spesielt de kurdiske partiene KDP eller PUK. Arabere i politiet her antas å være lojale mot sentralregjeringen. UNAMI har i sin rapport om menneskerettighetssituasjonen i Irak (UNAMI 2012, s. 13) bemerket at både araberne, turkmenerne og andre mindre minoriteter generelt sett er skeptiske til politiet i de omstridte områdene. Årsaken skal være at de mener politiet er dominert av kurderne, og da spesielt av de kurdiske partiene KDP og PUK.

3. KORRUPSJON I POLITI OG RETTSVESEN

3.1 KORRUPSJON OG KLIENTELLISME I POLITIET

I undersøkelsen *Corruption Perception Index*, utført av Transparency International i 2012, ble Irak klassifisert som et av de mest korrupte landene i verden hva gjelder forvaltningsorganer som rettsvesenet, politiet og tollvesenet. Av 175 land i undersøkelsen ble Irak rangert på 169. plass (Transparency International 2012).

I en annen rapport om korrupsjonsnivået i Irak, utgitt av U4, et ressurscenter for antikorrupsjon ved Chr. Michelsens Institutt i Bergen, blir politiet, rettsvesenet og tollvesenet rangert som de verste forvaltningsorganene når det gjelder korrupsjon i form av bestikkelser. U4 bygger her på materiale fra Transparency International fra 2011, hvor det fremkommer at politiet har den høyeste forekomsten av krav om bestikkelser. Ut fra materiale fra Iraq Knowledge Network fra 2011, som U4 viser til, hadde litt over 12 % av de respondentene som hadde henvendt seg til politiet, måttet betale en bestikkelse. I rapporten fra U4 fremkommer det også regionale forskjeller på korrupsjonsnivået generelt i offentlig forvaltning. De KRI-kontrollerte provinsene Dohuk, Erbil og Sulaymaniya kommer best ut med en korrupsjonsrate på 3,7 %, mens for eksempel Bagdad ligger vesentlig høyere med 29,4 %. Spesifikke tall for de omstridte områdene er ikke oppgitt (U4 2013, s. 3).

Lave lønninger har bidratt til at politibetjenter tar imot bestikkelser i forbindelse med de fleste typer henvendelser; for å registrere en anmeldelse, for å unnlate å anholde eller arrestere, eller for å sette «fortgang» i en sak. Det hevdes også at det ofte kan være umulig å få en stilling i sikkerhetsstyrkene uten å betale et betydelig beløp, som kan komme opp i flere tusen amerikanske dollar (U4 2013, s. 3)

At også nepotisme og klientellisme er svært utbredt, fremgår for eksempel av en rapport fra Bertelsmann Stiftung (2012). Ifølge rapporten har klientellisme og andre former for korrupsjon ført til et massivt antall ansettelser av ukvalifisert arbeidskraft i offentlig sektor siden 2003. Ansettelsene har vært basert på sekterisk og politisk tilhørighet, klanstilhørighet og familierelasjoner. I 2012 ble rundt 9000 ansatte i Innenriksministeriet og ved statsminister Malikis kontor oppsagt etter at det var blitt kjent i offentligheten at de hadde blitt ansatt bl.a. på grunnlag av falske universitetsvitnemål (Bertelsmann Stiftung 2012, s. 33)

3.2 KORRUPSJON I RETTSVESENET

I korrupsjonsrapporten fra U4 (2013, s. 7-8) vises det til materiale fra Transparency International der det fremgår at 49 % av de spurte i 2011 oppga at de hadde betalt en bestikkelse til noen i rettsvesenet i forbindelse med en sak de hadde til behandling. Også Joel Wing (2012a) rapporterer om stor utbredelse av korrupsjon innen domstolene, der dommere tar imot bestikkelser for å overse eller avvise saker for retten. Ifølge Transparency International (2013, s. 11) var forekomsten av bestikkelser innen rettsvesenet synkende i 2013, den hadde gått ned med over 20 % i Irak siden 2011.

Ifølge UNODC (2013, s. 23) hadde irakiske dommere i 2011 mottatt litt over 2 % av bestikkelsene som var blitt betalt til ulike offentlige organer. Til sammenligning hadde politiet mottatt over 14 % av bestikkelsene. UNODC antyder som forklaring på denne fordelingen at offentlige ansatte med liten direkte publikumskontakt, er mindre utsatt for tilbud om bestikkelser. Tett oppunder 5 % av de som hadde hatt kontakt med en dommer minst én gang i løpet av det siste året forut for undersøkelsen, måtte ut med en bestikkelse i form av en gave, pengesum eller motytelse. I snitt måtte hver ut med to bestikkelser i den samme perioden

(UNODC 2013, s. 24). Tallene gjelder for Irak som helhet. Det har ikke lyktes å finne informasjon spesifikt for de omstridte områdene.

3.3 POLITIETS OG RETTSVESENETS OPPFØLGNING AV STRAFFBARE FORHOLD

For å innhente synspunkter på hvordan anmeldelser i praksis blir fulgt opp av politi og rettsvesen i de omstridte områdene, har Landinfo ved hjelp av en ekstern konsulent fått gjennomført telefonintervjuer med representanter for disse organene i provinsene Diyala, Kirkuk og Ninewa. I alt ble syv kilder ble intervjuet, derav to politibefal, fire politibetjenter og én dommer. Intervjuene ble gjennomført i september og oktober 2013.

Erfaringene som disse kildene meddelte, blir lagt frem i det følgende.

3.3.1 Anmeldelser – den formelle prosessen

Alle de syv som ble intervjuet, forklarte at anmeldelser leveres personlig på politistasjonen av anmelderen, og at behandlingen av en innlevert anmeldelse innledes med at saken blir registrert ved det lokale politidistriktet. Deretter skal politiet innlede etterforskning av saken.

En kaptein i politiet i Kirkuk by opplyste at politiets registrering av saken skal inneholde informasjon om:

- Hvem som er mistenkt for å ha begått hvilken straffbar handling
- Tidspunktet for hendelsen
- Hvorfor hendelsen er anmeldt
- Hendelsesforløpet

3.3.2 Registrering av innlevert anmeldelse og etterforskning av straffbare handlinger

Ifølge samtlige intervjuede kilder har ikke enhver politibetjent kompetanse til å registrere en anmeldelse. Den som har kompetanse må være betjent med minst løytnants grad. Kildene forklarte at når saken er blitt registrert, blir anmelderen sendt videre til en etterforskningsdommer ved politistasjonen. Denne vurderer de strafferettslige sidene av saken.

I henhold til prosedyrereglene i straffeprosessloven fra 1971 (Criminal Procedure Code 1971) skal etterforskningsdommeren, eller en etterforsker oppnevnt av domstolen, etterforske saken etter at politiet har gjort sine undersøkelser. Denne prosessen er todelt. I den første fasen av etterforskningen undersøker etterforskningsdommeren gjerningsstedet. Han/hun samler bevismateriale og innhenter vitneutsagn (Warnock 2010, s. 15).

I denne fasen utsteder også etterforskningsdommeren eventuelle arrestasjonsordre, og arrestanter skal i prinsippet fremstilles for en etterforskningsdommer innen 24 timer etter anholdelse. Der skal etterforskningsdommeren informere vedkommende om hvilke straffbare forhold han/hun er anklaget for, og ta stilling til hvorvidt det foreligger et behov for varetektsfengsling.

I praksis kan det gå lang tid før en arrestert person blir fremstilt for en etterforskningsdommer (Warnock 2010, s. 28-30). Denne prosedyren blir trolig ikke gitt noen gjennomgående oppfølging.

Den andre fasen av etterforskningen består av en formell, lukket høring på etterforskningsdommerens kontor, en såkalt etterforskningshøring. Under etterforskningshøringen registreres forklaringene og vitnemålene til saksøkeren, vitnene og den mistenkte. I henhold til straffeprosesslovens artikkel 63 (Code of Criminal Procedure

1971) skal disse vitnemålene gjengis i uavkortet og opprinnelig form i rettsdokumentene som skal følge saksmappen videre til en eventuell rettssaksbehandling. Etterforskningsdommeren skal også legge ved sin vurdering av de enkelte vitnenes troverdighet (Code of Criminal Procedure 1971, art. 65; Warnock 2010, s. 22).

Her kan praksis avvike sterkt fra lovens krav. Den amerikanske advokaten Dan Warnock² var til stede ved flere etterforskningshøringer ved den sentrale straffedomstolen i Bagdad (CCCI) i 2007. (Denne domstolen ble opprettet for å dømme i saker med forbrytelser begått av Saddam-regimet.) Der fant han at rettsdokumentene fra etterforskningshøringen i virkeligheten var etterforskningsdommerens sammendrag av samtlige vitnemål, inkludert mistenktes forklaring. Dette sammendraget ble ført i pennen av en assistent etter diktat fra etterforskningsdommeren under høringen.

Saksmappen inneholdt med andre ord ikke vitnemålene og mistenktes forklaring i uavkortet form, slik straffeprosessloven foreskriver, men etterforskningsdommerens gjengivelse av dem i forkortet form. Den mistenktes tilståelse kunne slik sett ofte endre ordlyd, slik at den ble mer i samsvar etterforskningsdommerens oppfatning av hvordan faktaene skulle presenteres. Denne prosessen endte med at den mistenkte godtok og skrev under på tilståelsen (Warnock 2010, s. 22).

Etterforskningsdommeren har en vesentlig rolle i siling av saker. Avslutningsvis i høringen skal han/hun avgjøre om det er tilstrekkelig bevist at den anklagede har begått et straffbart forhold. I så tilfelle overfører saksmappen til rettssaksbehandling. Alternativt kan etterforskningsdommeren henlegge saken fullt og helt, eller lukke saken midlertidig på grunn av mangel på bevis eller fordi gjerningsmannen ikke er identifisert (Warnock 2010, s. 20)

Kapteinen i politiet i Kirkuk by som ble intervjuet, mente at den formelle prosessen ikke blir fulgt i alle saker. Å få registrert en anmeldelse er for eksempel ikke noen garanti for at politiet vil etterforske saken tilstrekkelig eller foreta seg noe i det hele tatt. Den som anmelder en hendelse kan nemlig bli avkrevd en bestikkelse som forutsetning for at politiet skal følge opp saken slik de formelt er pålagt.

Alle kildene som ble intervjuet, ga hver på sin måte klart uttrykk for at den beskyttelse og rettsikkerhet som politi og rettsvesen kan tilby den enkelte i oppfølgingen av et anmeldt forhold, vil avhenge bl.a. av anmelderens og den anmeldtes økonomiske stilling og eventuelle politiske posisjon. Som regel vil ikke politiet unnlate å ta imot en anmeldelse, men saken blir ikke nødvendigvis etterforsket og avsluttet. Blant årsakene som ble nevnt, er politiets begrensede kapasitet i de omstridte områdene.

En politibetjent i Ninewa provins opplyste at man der mangler nødvendig utdanning og utstyr til å etterforske alle typer anmeldelser, og at dette er grunnen til at mange anmeldelser forblir uopplært.

Samtlige politibetjenter som ble intervjuet (i alt fire), påpekte flere forhold som påvirker politiets oppfølging av en straffbar handling. Ytre forhold som bl.a. press fra ulike hold, og partenes økonomiske og politiske stilling i lokalsamfunnet kan spille sterkt inn. Sakens alvorlighetsgrad har også betydning.

² Dan L. Warnock er tilknyttet det amerikanske luftforsvarets dommerkorps (United States Air Force Judge Advocate General's Corps), og hadde i 2007 et seks måneders langt opphold i Irak på oppdrag for Law and Order Task Force. I den refererte artikkelen som ble publisert i desember 2010, gir han en grundig analyse av straffeprosessloven basert på blant annet de observasjoner han gjorde under oppholdet i Irak.

Alle de intervjuede kildene påpekte at både politibetjentenes og anklagerens klanstilhørighet kan være med på å påvirke politiets oppfølging og etterforskning av straffbare handlinger. Det ble nevnt at man lever og arbeider i et samfunn der kollektivet har en fremtredende plass, og der de følgelig ville føle seg presset hvis de for eksempel skulle måtte arrestere eller etterforske familiemedlemmer eller personer av samme etnisitet og klanstilhørighet. En politibetjent i Ninewa provins mente for eksempel at kurdiske borgere i provinsen som regel kjenner tillit kun til politibetjentene med samme etnisitet. Det samme gjelder for de andre etniske gruppene.

Av utsagnene til samtlige politiansatte fremgår det at de prioriterer å beskytte og tjene «sine egne» framfor personer med annen etnisitet eller religion.

Ifølge alle de intervjuede kildene kan dessuten høytstående politibetjenter øve utilbørlig påvirkning på etterforskningen. Dermed kan de påvirke utfallet av saken i utilbørlig retning. Kildene påpekte også at politibetjenter på lavere nivå som ikke følger opp ordre fra overordnede, kan risikere å bli oppsagt eller bli forflyttet til et annet tjenestested, enten ordren er utilbørlig eller ikke.

3.3.3 Korrupsjon i forbindelse med anmeldelser

Resultatene av Transparency Internationals (2013, s. 36) spørreundersøkelse for bl.a. Irak viser at publikum plasserer politiet med verdien 3.0 på en skala fra 1 til 5, der 1 betyr «overhodet ikke korrupt» og 5 betyr «ekstremt korrupt».

Politibetjentene som Landinfo fikk intervjuet i de omstridte områdene, ga klart uttrykk for at den enkelte kan bli bedt om å betale bestikkelser ved henvendelser til politiet for å få utført en tjeneste man egentlig er berettiget til som borger. For eksempel risikerer man å måtte betale «under bordet» for å få registrert en anmeldelse. Som oftest vil det være snakk om et kontantbeløp, men det kan også være snakk om å gi andre motytelser i form av tjenester eller materielle bidrag. En politibetjent i Ninewa provins opplyste at i forbindelse med skyldspørsmålet i en trafikkulykke, hadde en politibetjent ved deres politistasjon bedt anmelderen om å få et par nye sko mot at politibetjenten til gjengjeld skulle «ordne» saken for anklageren.

Samtlige politibetjenter (fire), ett befal og én dommer forklarte at bestikkelser er vanlig i forbindelse med politiets behandling av straffbare forhold. Disse kildene mente at en politibetjent kan be om å få betaling for å etterforske saken på en slik måte at etterforskningen gir et ønsket resultat. Kildene ga også uttrykk for at politiet kan gi den anmeldte eller mistenkte i en sak «råd» mot betaling, slik at vedkommende lettere kan forholde seg slik at han ikke blir funnet skyldig. Kildene fremholdt at de som tjenestegjør i politiet, vet hva som må til for at en sak skal avsluttes, og hvordan de skal påvirke etterforskningen for å komme frem til et gitt resultat.

3.3.4 Falske dokumenter og anmeldelser

I de nevnte intervjuene ble kildene spurt om utbredelsen av falske anmeldelser. Samtlige ga uttrykk for at politiet mot et avtalt pengebeløp kan utstede en falsk anmeldelse for en som måtte ønske det. På den måten kan man for eksempel få utstedt et politidokument eller brev med politistempel som viser at en person er etterlyst av politiet på grunn av en straffbar handling.

Samtlige politibetjenter som ble intervjuet, mente at for å få tak i et slikt dokument må man betale et beløp, gjerne til et politibefal, f.eks. en med løytnants eller kapteins grad. De

intervjuede politibetjentene fortalte at dette også er mulig å få utvirket via bekjentskap med for eksempel høyere politibefal, personer i høyere stillinger i staten, eller personer i lokalsamfunnet med økonomisk og politisk innflytelse. På spørsmål om hvorfor slik korrupsjon forekommer, forklarte intervjuobjektene at korrupsjon er utbredt, og at nesten alle i politiet kan bestikkes. Årsaker som ble nevnt, er lave lønninger i politiet, grådighet og klientellisme. Mange aksepterer også korrupsjon fordi de vet at de ved en senere anledning kan komme til å få behov for å få tjenesten gjengjeldt.

De intervjuede politibetjentene mente videre at korrupsjon i noen tilfeller skjer fordi lavere rangert politi følger ordre fra korrupte overordnede. Politi med lavere grad som ikke følger overordnede ordre, risikerer å miste jobben sin eller bli forflyttet til et usentralt, utrygt og lite attraktivt tjenestested. Det kan fort bli til et spørsmål om man vil beholde jobben sin eller ikke.

4. OPPSUMMERING

Av den informasjonen som er lagt frem, fremgår det at korrupsjon er svært utbredt i politiet, og også i noen grad i rettsvesenet, i de omstridte områdene. Begge institusjonene er gjenstand for politisk tautrekking om innflytelse både fra sentrale myndigheter og fra KRG. Disse to forholdene bidrar til å svekke politiets og rettsvesenets beskyttelse av borgerne i de omstridte områdene.

Den omfattende korrupsjonen gir aktører utenfor politiet gode muligheter til å påvirke politiets og rettsvesenets saksbehandling og beslutninger. Nepotisme og klientellisme innebærer at mange politikere bruker disse institusjonene til å fremme sine egne interesser. Politiets og rettsvesenets etterforskning og oppfølging av straffbare handlinger kan i mange tilfeller være mangelfull eller helt utebli.

Dragkamp mellom konkurrerende myndigheter og rivaliserende etniske grupper har skapt en situasjon med uklar myndighetsfordeling og mistillit mellom borgerne. Dette svekker både myndighetsbeskyttelsen og sikkerheten generelt i de omstridte områdene.

Befolkningen i disse områdene ser ut til å ha gjennomgående liten tillit til politiet og rettsvesenet. Borgerne må i mange tilfeller betale bestikkelser for å få utført tjenester de i utgangspunktet er berettiget til. Dessuten kan utfallet av en sak være avhengig av partenes posisjon og ressurser og deres etniske, religiøse eller politiske tilhørighet. Dette går særlig ut over personer som mangler den nødvendige økonomi eller nettverk til å få sin sak igjennom. Korrupsjonen skaper mulighet for at en borger kan bli dømt på grunnlag av falske anklager og utilstrekkelig bevis til flere års fengsel uten at det er blitt foretatt noen videre gransking av saken.

Myndighetenes beskyttelse av borgerne kan således i ikke ubetydelig grad bli påvirket av den enkeltes økonomiske muligheter, kontakter og etniske, politiske og religiøse tilhørighet.

5. REFERANSER

Skriftlige kilder

- Adnan, D. (2014, 11. februar). Islamic Extremists Slaughter 15 Soldiers in Northern Iraqi City. *New York Times*. Tilgjengelig fra <http://www.nytimes.com/2014/02/12/world/middleeast/islamic-extremists-slaughter-15-soldiers-in-northern-iraqi-city.html?action=click&contentCollection=Middle%20East®ion=Footer&module=MoreInSection&pgtype=article> [lastet ned 12. februar 2014]
- Ahmed, H. (2012, 20. november). Kurdish parties seen united against Iraqi Dijla forces' push into Kirkuk. *Rudaw*. Tilgjengelig fra E-kurd.net <http://www.ekurd.net/mismas/articles/misc2012/11/kirkuk757.htm> [lastet ned 20. september 2013]
- All Iraq News (2012, 20. mai). [Politibetjenter drept i et væpnet angrep i Ninewa]. *All Iraq News*. Tilgjengelig fra <http://www.alliraqnews.com/2011-04-18-02-59-24/109616-2013-12-01-10-55-35.html> [Lastet ned 4. september 2013]
- Al-Sahly, S. (2013, 14. august). Insight: Iraq Kurds reach out to Baghdad to fight surging al Qaeda. *Chicago Tribune*. Tilgjengelig fra http://articles.chicagotribune.com/2013-08-14/news/sns-rt-us-iraq-violence-alqaeda-insight-20130814_1_iraqi-kurdistan-al-qaeda-kurdish [lastet ned 9. september 2013]
- Anderson, L. (2012). *The Disputed Territories of Northern Iraq*. Tilgjengelig via forskningsportalen Academia.edu https://www.academia.edu/1542286/the_Disputed_Territories_of_Northern_Iraq [lastet ned 4. september 2013]
- Aswat al Iraq (2013, 29. november). Turkey advises Maliki to dialogue with ex-Baath Party, Kuwaiti newspaper'. *Aswat al Iraq*. Tilgjengelig fra http://en.aswatiraq.info/%28S%28pwbffj55e1bv423oc115b1bb%29%29/Default1.aspx?page=article_page&id=154774&l=1 [lastet ned 1. desember 2013]
- Bertelsmann Stiftung (2012). *Transformation Index BTI 2012. Iraq Country Report*. Gütersloh: Bertelsmann Stiftung. Tilgjengelig fra <http://www.bti-project.de/fileadmin/Inhalte/reports/2012/pdf/BTI%202012%20Iraq.pdf> [lastet ned 6. september 2013]
- Chapman, D. P. (2009). *Security Forces of the Kurdistan Regional Government*. Carlisle: U.S. Army War College. Tilgjengelig fra www.dtic.mil/cgi-bin/GetTRDoc?AD=ADA510826 [lastet ned 16. desember 2013]
- CNN (2013, 16. mai). Tribal fighters clash with Iraqi army amid rising tensions. *CNN*. Tilgjengelig fra <http://edition.cnn.com/2013/05/16/world/meast/iraq-unrest/> [lastet ned 6. september 2013]
- CNN (2006, 7. oktober). More than 12,000 Iraqi police casualties in 2 years. *CNN*. Tilgjengelig fra <http://edition.cnn.com/2006/WORLD/meast/10/06/iraq.main/index.html> [lastet ned 6. september 2013]
- [Criminal Procedure Code] (1971). *Criminal Procedure Code 23 of 1971 (as amended to 14 March 2010) – GJPI annotated and amended translation – 12 October 2012*. Tilgjengelig via Global Justice Project: Iraq <http://gjpi.org/wp-content/uploads/gjpi-cpc-1971-v2-eng.doc> [lastet ned 25. februar 2014]
- E-kurd.net (2012, 12. november). Iraqi Dijla military command another face of Arabization: Kurdish commission. *E-kurd.net*. Tilgjengelig fra: <http://www.ekurd.net/mismas/articles/misc2012/11/kurdsiniraq184.htm> [lastet ned 20. september 2013]
- Freedom House (2013). *Freedom in the world: Iraq*. Washington D.C.: Freedom House. Tilgjengelig fra <http://www.freedomhouse.org/report/freedom-world/2013/Iraq> [lastet ned 2. oktober 2013]
- GlobalSecurity.org (2012a, 12. januar). *Iraqi Police Service (IPS)*. [s.l.]: GlobalSecurity.org. Tilgjengelig fra <http://www.globalsecurity.org/intell/world/iraq/ips.htm> [lastet ned 9. september 2013]
- GlobalSecurity.org (2012b, 12. januar). *Federal Police*. [s.l.]: GlobalSecurity.org. Tilgjengelig fra <http://www.globalsecurity.org/intell/world/iraq/fp.htm> [lastet ned 9. september 2013]
- Human Rights Watch (2004, august). *Claims in Conflict. Reversing Ethnic Cleansing in Northern Iraq*. New York: Human Right Watch. Tilgjengelig fra <http://www.hrw.org/reports/2004/iraq0804/iraq0804.pdf> [lastet ned 16. januar 2014]

- HRW, dvs. Human Rights Watch (2007, 3. juli). *Caught in the Whirlwind. Torture and Denial of Due Process by the Kurdistan Security Forces*. New York: Human Right Watch. Tilgjengelig fra <http://www.hrw.org/reports/2007/07/02/caught-whirlwind> [lastet ned 16. januar 2014]
- HRW, dvs. Human Rights Watch (2009). *On Vulnerable Ground: Violence against Minority Communities in Nineveh Province's Disputed Territories*. New York: Human Right Watch. Tilgjengelig fra: <http://www.hrw.org/sites/default/files/reports/iraq1109web.pdf> [lastet ned 10. september 2013]
- Ibrahim, M. (2012, 16. november). New Iraq army HQ sends Arab-Kurd ties to new low. *Middle East Online*. Tilgjengelig fra <http://www.middle-east-online.com/english/?id=55545> [lastet ned 16. januar 2014]
- ICG, dvs. International Crisis Group (2006, 18. juli). *Iraq and the Kurds: The Brewing Battle over Kirkuk. Executive Summary and Recommendations*. Brussel: International Crisis Group Tilgjengelig fra <http://www.crisisgroup.org/en/regions/middle-east-north-africa/iraq-iran-gulf/iraq/056-iraq-and-the-kurds-the-brewing-battle-over-kirkuk.aspx> [lastet ned 16. januar 2014]
- Knights, M. (2010). *Kirkuk in Transition. Confidence Building in Northern Iraq. Policy Focus #102*. Washington D.C.: Washington Institute for Near East Policy.
- Landinfo (2013, 29. november). *Temanotat Irak: Relasjoner mellom militante grupperinger. En oversikt*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://www.landinfo.no/asset/2637/1/2637_1.pdf [lastet ned 16. januar 2014]
- Landinfo (2010, 18. januar). *Temanotat Irak: Politi og rettsvesens evne og vilje til å gi beskyttelse i de tre kurdiskstyrte provinsene (KRG)*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://www.landinfo.no/asset/1109/1/1109_1.pdf [lastet ned 16. januar 2014]
- Landinfo (2009, 30. januar). *Temanotat Irak: Det kurdiske sikkerhetspolitiet – Asayish*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://www.landinfo.no/asset/771/1/771_1.pdf [Lastet ned 20. desember 2013]
- LGP, dvs Iraq Local Governance Program (2008, juli). *Law of Governorates Not Incorporated into a Region: An Annotated Text*. Bagdad: LPG. Tilgjengelig via USAID http://pdf.usaid.gov/pdf_docs/PNADN071.pdf [Lastet ned 4. september 2013]
- Mahmoud, N. (2012, 13. november). Kurdistan President says Iraq's Dijla forces will cause instability and hinder implementation of article 140. *Rudaw*. Tilgjengelig fra E-kurd net <http://www.ekurd.net/mismas/articles/misc2012/11/kirkuk752.htm> [lastet ned 16. januar 2014]
- Healey, J. & Ghazi, Y. (2011, 26. juni). In Ramadi, Distrust Threatens Iraq's Gains. *The New York Times*. Tilgjengelig fra <http://www.nytimes.com/2011/06/27/world/middleeast/27ramadi.html> [lastet ned 5. september 2013]
- Metz, H. (1988). *Iraq: A Country Study*. Washington D.C.: GPO for the Library of Congress. Tilgjengelig fra <http://countrystudies.us/iraq/32.htm> [lastet ned 16. januar 2014]
- Peyamner News Agency (2012, 18. november). Iraqi Kurdish political parties condemn formation of Dijla Operations Command and Maliki's positions. *Peyamner News Agency*. Tilgjengelig fra <http://www.mojahedin.org/newsen/21464> [lastet ned 5. september 2013]
- Rayburn, J. (2013, 8. mai). Iraq Is Back on the Brink of Civil War Sectarian strife is the worst it's been in many years—and Syria isn't helping. *New Republic*. Tilgjengelig fra <http://www.newrepublic.com/article/113148/iraqs-civil-war-breaking-out-again> [lastet ned 4. september 2013]
- Reuters (2013, 25. mai). Sectarian Violence On The Rise In Iraq As Sunni Insurgency Reemerges And U.S. Tries To Play Peacekeeper. *Reuters*. Tilgjengelig fra Huffington Post http://www.huffingtonpost.com/2013/05/25/sectarian-violence-iraq-sunnis-shia-rise-us_n_3335368.html [Lastet ned 6. september 2013]
- Saeed, Y. (2013, 14. juli). Kirkuk Security Trench Stirs Up New Controversy in Troubled Iraq. *Rudaw*. Tilgjengelig fra <http://rudaw.net/english/kurdistan/14072013> [lastet ned 6. september 2013]

- Transparency International (2013). *Global Corruption Barometer*. Berlin: Transparency International. Tilgjengelig fra <http://www.transparency.org/gcb2013/report/> [lastet ned 17. januar 2014]
- Transparency International (2012). *Corruption Perception Index 2012*. Berlin: Transparency International. Tilgjengelig fra <http://cpi.transparency.org/cpi2012/results/> [lastet ned 4. september 2013]
- U4 Anti-Corruption Resource Centre (2013). *Iraq: overview of corruption and anti-corruption*. Bergen/Berlin: U4 Anti-Corruption Resource Centre, Chr. Michelsen Institute & Transparency International. Tilgjengelig fra <http://www.u4.no/publications/iraq-overview-of-corruption-and-anti-corruption/#sthash.ok6WtSGf.dpuf> [lastet ned 6. september 2013]
- UNAMI, dvs. UN Assistance Mission for Iraq (2012, 31. desember). *Report on Human Rights in Iraq: July-December 2012*. Baghdad: UNAMI Human Rights Office. Tilgjengelig fra http://www.ohchr.org/Documents/Countries/IQ/HRO_July-December2012Report.pdf [lastet ned 6. september 2013]
- UNODC, dvs. UN Office on Drugs and Crime (2013, januar). *Corruption and integrity challenges in the public sector of Iraq. An evidence based study*. Wien: UNODC. Tilgjengelig fra http://www.unodc.org/documents/publications/2013_Report_on_Corruption_and_Integrity_Iraq.pdf [lastet ned 17. januar 2014]
- U.S. Department of State (2008, 11. mars). *Country reports on human rights practices: Iraq*. Washington D.C.: U.S. Department of State. Tilgjengelig fra <http://www.state.gov/g/drl/rls/hrrpt/2007/100596.htm> [lastet ned 17. januar 2014]
- Warnock, D. (2010, 22. desember). The Iraqi criminal justice system: An introduction. *Denver Journal of International Law and Policy* 39(1), 1-66. Tilgjengelig fra <http://djilp.org/wp-content/uploads/2011/08/1-Warnock.pdf> [lastet ned 25. februar 2014]
- Wing, J. (2012a, 14. november). Iraq's Judiciary, Part IV of Washington and Baghdad's failed attempt to fight corruption. *Musings on Iraq* [blogg]. Tilgjengelig fra <http://musingsoniraq.blogspot.no/2012/11/iraqs-judiciary-part-iv-of-washington.html> [lastet ned 17. januar 2014]
- Wing, J. (2012b, 16. oktober). Iraq arms purchases from Eastern Europe draw internal criticism. *E-kurd.net*. Tilgjengelig fra: <http://www.ekurd.net/mismas/articles/misc2012/10/govt2092.htm> [Lastet ned 2. oktober 2013]
- Zayer, K. (2012, 13.november). Maliki Deploys 'Tigris Force' to Kirkuk. *Al-Monitor*. Tilgjengelig fra <http://www.al-monitor.com/pulse/politics/2012/11/kirkuk-paramilitary-tigris-peshmerga.html> [lastet ned 17. januar 2014]

Muntlige kilder

- Kaptein i politiet i Kirkuk by, telefonintervju 20. september 2013.
- Politibetjent i Diyala provins, telefonintervju 12. september 2013.
- Politibetjent i Ninewa provins, telefonintervju 15. september 2013.
- Dommer i Ninewa provins, telefonintervju 10. oktober 2013.
- Politibetjent i Diyala, telefonintervju 13. oktober 2013.
- Politibetjent i Salaheddin, telefonintervju 30. oktober 2013.
- Kaptein i politiet i Dohuk, telefonintervju 15. oktober 2013.
- Zuber, Ahmad Abdullah. Dommer samt leder for både Judicial Council of Iraqi Kurdistan Region og Court of Cassation of Iraqi Kurdistan Region. Intervju i Erbil mars 2009.